

မာတိကာ

- အမှာ	၇
၁။ ရွက်ကြွေတော ASYA	၁၃
၂။ တောခြောက်ခြင်း CLARA MILICH (AFTER DEATH)	၁၂၃
၃။ ကဗျာ FAUST	၂၃၇
၄။ ထမင်းဆိုင် THE INN	၃၃၁
၅။ လိပ်ပြာခေါ်သူ A STRANGE STORY	၄၂၇

အမှာ

(၁)

အိုင်ဗန်တူရ်ဂေညာကပ်စ်၏ ဝတ္ထုလတ်များမှာ ဘဝအလွမ်း အမောရသကို ပေးနိုင်သည်။ များသောအားဖြင့် အချစ်ဖွဲ့ဝတ္ထုများဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း စိတ်အခြေ အနေဖွဲ့၊ စရိုက်ဖွဲ့ဝတ္ထုများအဖြစ်လည်း ထင်ရှားသည့် ဝတ္ထုများဖြစ်သည်။ နာမ် လောကဆိုင်ရာ လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်မှုများကိုလည်း ဝတ္ထု၏ အဆင်တန်ဆာအဖြစ် တစ်ခါတစ်ရံ သုံးတတ်တာလည်း ရှိသည်။ စိတ်၏ ပျားပန်းခပ်မှု၊ မသေချာမှု၊ ထင်ယောင်စိုးဝါးဖြစ်မှု၊ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်မှုများဖွဲ့ရေးက စိတ်၏ တည်ငြိမ် အေးချမ်းမှုသာလျှင် အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ကြောင်း ရိုးရိုးစိတ်စိတ် ထင်ဟပ်ပြတာမျိုး လည်း တွေ့ရသည်ဟု ထင်ပါသည်။

(၂)

အိုင်ဗန်ဆာဂေဟာဗစ် တူရ်ဂေညာကပ်စ်ကို ၁၈၁၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်တွင် မွေးဖွားသည်။ ရုရှားနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းရှိ အိုင်ရီယိုလ်မြို့တွင် မိဘ နှစ်ပါးနှင့် နေထိုင်စဉ် ဖွားမြင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ညီအစ်ကိုသုံးယောက်အနက် အလတ် ဖြစ်သည်။ ဖခင်မှာ တပ်မတော် မြင်းတပ်မှ ဝိုလ်မှူးကြီးအဆင့်ဖြစ်၍ မိခင်မှာ စိတ်ဓာတ်ကြမ်းတမ်းသူဟု ဆိုသည်။ မြေဧကပေါင်းများစွာ ပိုင်ဆိုင်သော်လည်း မြေကျွန်များအပေါ်တွင် ရက်စက်သူဖြစ်သည်။ ဖခင်မှာ အိမ်တွင် ဩဇာညောင်း

လှသူ မဟုတ်ဘဲ ရုပ်ရော စိတ်ပါ ပျော့ညံ့သူဖြစ်သည်။ မိခင်ကို အထူးသဖြင့် မြေ ကျွန်များသာမက သားသမီးများကလည်း ကြောက်ကြရသည်။ တူရ်ဂေညာကပ်စ် ငယ်စဉ်က စပတ်စကို ယေဒေသကျေးလက် မြေယာအိမ်ကြီးမှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရ သည်။ အိမ်မှာပင် ပညာဆည်းပူးရသူ ဖြစ်သည်။ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်စာများ သင်ယူ ခဲ့ရပြီး မြေကျွန်များထံမှ ရုရှားစာသင်ခဲ့ရသူ ဖြစ်သည်။

မော်စကိုတက္ကသိုလ်၊ စိန့်ပီတာစဘတ် တက္ကသိုလ်တို့တွင် ပညာဆည်းပူး ခဲ့ပြီး အသက်ဆယ်ရှစ်နှစ်တွင် ဘာလင်တက္ကသိုလ် (ဂျာမန် ဒဿနိကဗေဒ) ပညာရပ်များ ဆည်းပူးခဲ့ရသူဖြစ်သည်။ အစိုးရဝန်ထမ်းဘဝ၊ စာပေဘဝ၊ ကဗျာ ဆရာဘဝများဖြင့် ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့သည်။ ပေါ်လင်းဂါဆီယေးဆိုသည့် ပြင်သစ် ဇာတ်မင်းသမီးတစ်ဦးနှင့် ရည်ငံခဲ့သည်ကို မိခင်က ပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။

၁၈၈၄ မှာ မိခင် ကွယ်လွန်သည်။ ချမ်းသာသော မြေရှင်၏ သားဆိုသော်လည်း တူရ်ဂေညာကပ်စ်က တစ်ခါတစ်ရံ မြေကျွန်များကဲ့သို့ ပေပေတေတေနေသူ ဖြစ်သည်။ မိခင်ကွယ်လွန်သည့်အခါ အမွေများစွာ ရရှိခဲ့သော်လည်း အိမ်ထောင်ရက်သား မပြုခဲ့။ မြေကျွန်မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို ဝယ်ယူကာ ပေါင်းသင်းတာမျိုးတော့ ရှိခဲ့သည်။ (သည်မြေကျွန် မိန်းကလေးနှင့် သမီးကလေးတစ်ဦး ရရှိသည်)

၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် Hunter's Notes ဝတ္ထုဆောင်းပါးများ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ရုရှားမြေကျွန်တို့၏ ဘဝကို ထင်ဟပ်သော ကျေးလက်နောက်ခံဝတ္ထုဟု ဆိုသည်။ ၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် ရုရှားစာရေးဆရာ နီကိုလိုင်း ဂိုဂိုလ် (Nicolai Gogol) ကွယ် လွန်ခြင်း အမှတ်တရ စာတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့သဖြင့် တစ်လ အချုပ်ခံရသည်။ တောနယ် တွင် အကျယ်ချုပ် နှစ်နှစ်ခန့် နေခဲ့ရပြီးမှ မော်စကို ပြန်ရောက်ခဲ့သည်။

Rudin (၁၈၅၆)၊ A Nest of Gentlefolk (၁၈၅၈)၊ On the Eve (၁၈၆၀)၊ Fathers and Sons (၁၈၆၂) တို့မှာ ထင်ရှားသည့်လက်ရာများ ဖြစ် သည်။

Fathers and Sons ဝတ္ထုထွက်လာသည့်အခါ ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်ကောင် ဗာဇာရော့ဗ်နှင့် ပတ်သက်၍ လူတန်းစားအမြင် မကြည်မလင် ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ပညာတတ်များက သူတို့ကို လျောင့်သည်ဟု သဘောထားကြသလို သာမန်လူ များက သူတို့ကို သူပုန်ဟု စွပ်စွဲလေခြင်းဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ သည့်အတွက် ပြင်း

ထန်စွာ ခံစားရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ပြင်သစ်နှင့် ဂျာမနီတွင် အနေများခဲ့သော် လည်း မိခင်နိုင်ငံကို မကြာခဏ ပြန်သည်။ ပြင်သစ်စာရေးဆရာအုပ်စု၏ ချစ်ခင် ခြင်း ခံရသည်။ ၁၈၈၈ ခုနှစ်၊ ပါရီနိုင်ငံတကာ စာရေးဆရာများအသင်း ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်တက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ထူးဆောင် ဥပဒေပါရဂူဘွဲ့ အပ်နှင်းသည်။ ဒေါ့စတိုယက်စကီး၊ လီယိုတောလ်စတိုင်း စသည့် ရုရှားဌာနေ စာရေးဆရာကြီးများက ပြင်သစ်မှာနေပြီး ရုရှားဝတ္ထုရေးနေသူဟု ဝေဖန်ခဲ့ကြ သည်။ Smoke (၁၈၆၇)၊ Virgin Soil (၁၈၇၇) ဝတ္ထုနှစ်ပုဒ်ကို နောက်ပိုင်း ကာလများတွင် ရေးခဲ့သည်။ ၁၈၈၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ဗူဂီးမားမြို့၌ ကွယ်လွန်သည်။ ကမ္ဘာစာပေလောကက လေးစား ကြည်ညိုခြင်းခံရသူဖြစ်ပြီး ဥရောပမှာ ထင်ရှားသည့် စာရေးဆရာလောကပင် ဝတ္ထုအတတ်ပညာ၌ ပါရမီရှင်ဖြစ်သည်ဟု နေရာပေး သတ်မှတ်ခြင်းခံရသူ ဖြစ် သည်။

(၃)

ရုရှားစာရေးဆရာကြီး နီကရာဆော့ဗ် (Nekrasov) က ၁၈၅၇ ခုနှစ်က တူရ်ဂေညာကပ်စ်ထံ ပေးစာတစ်စောင် ရေးရာ၌ သူတို့လေသံက သိပ်အံ့ဩစရာ ကောင်းတယ် (ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်ကောင်များကို ဆိုလိုပါသည်။) လေးနက်သလောက်၊ ခံစားမှုနဲ့ ကြေကွဲနေကြတယ်၊ ကျွန်တော်ကတော့ ပွတ်ရိုကင် (Pushkin) ပြီးရင် ခင်ဗျားဟာ ကဗျာအရာမှာတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးထက် ပိုတယ် ထင်တယ်၊ ခင်ဗျားဝတ္ထုထဲက အသံနဲ့ လှပမှုတွေကို ခင်ဗျားတောင် သိနိုင်မယ် မထင်ဘူး၊ ခင်ဗျားဝတ္ထုတွေဟာ အားရှိတယ်၊ သင်းပျံ့တဲ့ ကဗျာဓာတ်ပါတယ်ဟု ထည့်သွင်း ရေးသားခဲ့သည်။

ဆောလ်တီကော့ရှာချက်ဒရင် (Saltykov Shchedrin) ကတော့ ‘အိုင် ဗန်ရဲ့ စာတွေဟာ လူထုနဲ့ လူထုရဲ့ ခံစားမှုကို သိပ်ထင်ဟပ်တယ်’ ဟု ဆိုခဲ့သည်။

“သူဟာ ပုံစံသစ်နဲ့ အယူအဆရေးရာတွေကို ဖော်ညွှန်းတဲ့ ဝတ္ထုကြီးတွေ ကို ရေးတယ်၊ မျိုးဆက်တစ်ခုလုံးနဲ့ ကာလဖိစီးမှု (ရုရှား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှား မှုကို ဆိုလိုပါသည်) ကို ရှေ့ရှုတယ်”
တူရ်ဂေညာကပ်စ်ကို လူမှုရေးစာရေးဆရာ၊ စိတ်ပညာရှင်နှင့် ‘ရုန်းကန်သော

ဖြစ်တည်မှု၏ ရေတက်ရေကျ ပျံ့နှံ့မှု’ ကို ဖော်ကျူးနိုင်သည့် ပန်းချီဆရာဟု ချီးကျူး ကြသည်။ အထူးသဖြင့် သည်စကားကို ရုရှားစာပေတွင် ထင်ရှားသော ပေပယ် အန်နင်ကော့ဗ် (Pavel Annenkov) က ပြောခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ရုရှားစာပေလောကမှာသာမက ကမ္ဘာစာပေတွင်ပါ ထင်ရှားသည့် လီယို တောလ်စတိုင်း (Leo Tolstoy) က တူရ်ဂေညာကပ်စ်ထံ ပေးစာတွင် ‘ခင်ဗျားက ခင်ဗျားရဲ့ အတွင်းစိတ်ဝိညာဉ်ကို ဖုံးမထားဘဲ ခင်ဗျားရဲ့ အရည်အသွေး ပါရမီကို သုံးနိုင်သူပဲ’ ဟု ရေးခဲ့သည်။ တူရ်ဂေညာကပ်စ်၏ ဝတ္ထုများက (Confesion Stories) ဟု ဆိုကြခြင်းဖြစ်သည်။ တူရ်ဂေညာကပ်စ်၏ ဝတ္ထုလတ်များကို ကျွန်တော် ဖတ်ရသည့် အခါတွင် သည်အယူအဆ မှန်ကန်ကြောင်း သတိထားမိပါသည်။ သူ၏ တကယ့် ဘဝနှင့် မရိုးမစွဲတူသော ဇာတ်ကောင်များ ကြုံကြားပါတတ်တာကို ဆိုလိုပါသည်။ ၁၈၅၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် တူရ်ဂေညာကပ်စ် ပြင်သစ်နိုင်ငံကို ထွက်ခွာဖို့ ပြင်သည်။ သူ့ဘဝတွင် အလွမ်းရဆုံး ချစ်ဖူးသူ ပေါ်လီနီးဗီယာဒို (Pauline Viardo) နှင့် ကွဲကွာပြီး ခြောက်နှစ်တာ ဝေးနေရချိန်ဖြစ်သည်။ ရုရှားကို ခွာသည်။ ကြီးပြင်းရာ စပတ်စကိုယေ (Spasskoye) ကို ခွာရသည်။ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများက မသွား ဖို့ တားခဲ့ကြသည်။ သို့သော် မည်သူမှ တား၍ မရခဲ့။ သည်မိတ်ဆွေတွေထဲမှာ ချစ် ရသူလည်း ဖြစ်ခဲ့။ ချစ်မိတ်ဆွေလည်း ဖြစ်ခဲ့သည့် မာရီယာနီကို လာယက်ဗနာ တိုလ်စ်တယာ (Maria Nikolayevna Tolstaya) ကလည်း တားခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ မာရီယာမှာ စာရေးဆရာကြီး လီယိုတောလ်စတိုင်း၏ နှမဖြစ်သည်။ သည်မိန်းကလေးကို ရည်စူး၍ Faust ဝတ္ထုထဲမှာ ဝိရာဆိုသည့် ဇာတ်ကောင်ကို မွေးဖွားခဲ့သည်ဟု ခေတ်ပြိုင်တို့က ယူဆခဲ့သည်။ သည် Faust ဝတ္ထုမှာ ဂျာမန် စာရေးဆရာကြီး ဂိုထေး (Gothe) ၏ ကဗျာဝတ္ထု Faust ကို အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သည်ဝတ္ထုထဲမှာ ဇာတ်လိုက်မင်းသမီး ဝီရာ (Vera) ကို ဘာကိစ္စ Faust စာအုပ်ကိုမှ ဖတ်ခိုင်းသည့် အခန်းထည့်ရသလဲ၊ ဝီရာ ထူးထူးဆန်းဆန်း သေရ သည့်အခန်းကို ဘာကြောင့် ထည့်ရေးခဲ့သလဲ၊ ဂိုထေး၏ ထာဝရ ရှင်သန်သည့် ဝတ္ထု Faust က ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်ကောင် ဝီရာကို ဘာကြောင့် လှုပ်ခါစေခဲ့သလဲ၊ စာဖတ်သူများနှင့် ဝေဖန်ရေးဆရာများက Faust ကို ဖတ်ပြီး အချေအတင် ပြော စရာတွေ ရှိလာကြသည်ဟု ဆိုသည်။ နောင်တွင်လည်း ဤပြဿနာကို ဆွေးနွေး ကြဆဲဖြစ်သည်။ တူရ်ဂေညာကပ်စ်က Faust ဝတ္ထုပါ ဂိုထေး၏ ဝတ္ထုကို ရွေးချယ်ရာ

၌ ဂျောဆန် (George Sand) ၏ အချစ်၏ လွတ်လပ်ခြင်း အယူအဆ၊ ရိုးလား (Schiller) ၏ အလွမ်းအမော ဖန်ဆင်းမှု အယူအဆတွေထက် သူ့ကို ဖမ်းစား နေသည့်အချက်မှာ ဂိုထေး၏ ပါရမီထူးချွန်မှုနှင့် အကြွင်းမဲ့ အမှန်တရားက ဆုပ် ဖမ်းနိုင်ခဲ့၍ ဖြစ်သည်ဟု မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ထံ ပေးစာတွင် ထည့်သွင်းရေးသား ခဲ့သည်။

ဝတ္ထုရေးသူနှင့် ဝတ္ထုပါ ဇာတ်ကောင်တို့၏ လှုပ်ရှားပြုမှုပုံတို့တွင် စိတ်အား ဖြင့် အချင်းချင်း ကူးကူးလူးလူးရှိနေတာ သေချာပါသည်။

(၄)

အိုင်ဗန်တူရ်ဂေညာကပ်စ်၏ ဝတ္ထုများမှာ အလွမ်းအမောရသကို ပေးနိုင်သည် ဟု ကျွန်တော်အဖွင့်တွင် ဆိုခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ဝတ္ထုများကို ဖတ်ပြီးသည့်အခါ တွေးစရာများလည်း ရနိုင်သည်ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ ဘဝအလွမ်းအမော သက်သက် ချည်း မဟုတ်ဘဲ ဘဝကို ဆင်ခြင်နိုင်သော၊ လောကကို ဆင်ခြင်နိုင်သော အတွေး များလည်း ရနိုင်ကောင်းသည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တူရ်ဂေညာကပ်စ်၏ ဝတ္ထု များဆုံးလျှင် ခံစားချက်များပါသော အကောင်းမြင်ဝါဒ (Lyrical Optimism) များ တွေ့ရတတ်သည်ဆိုသည်။ ‘အချစ်သည် သေခြင်းတရားထက် သန်စွမ်းသည်’ ဆိုသည့် သဘောကို ဝတ္ထုများတွင်သာမက တူရ်ဂေညာကပ်စ် ဆုံးကာနီး ရေးခဲ့သည့် ကဗျာ နောက်ဆုံးကြောင်းတွင်လည်း ရေးခြစ်သွားခဲ့တာ တွေ့ရသည်။

‘အချစ်... အချစ်ဆိုတာ ဘဝကို အကျိုးပြုရုံသာမက သူ့လှုပ်ရှားမှုကိုပါ ပေးတယ်’

နေဝင်းမြင့်